

**UCHWAŁA NR XXXI/5/2022
RADY POWIATU KOŚCIERSKIEGO**

z dnia 19 stycznia 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 – 2026”.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 920 ze zm.), w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 i pkt 2 oraz art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249)

**Rada Powiatu
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 – 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kościerskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2022 r.

Przewodniczący Rady

Marcin Modrzejewski

Uzasadnienie

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 i 2 oraz art. 6 ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych powiatu i zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, programu służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz opracowywanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych i psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z założeniami krajowego programu Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zakłada tworzenie spójnego i skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, skuteczność ochrony osób doznających przemocy w rodzinie oraz skuteczność działań skierowanych do sprawców przemocy poprzez zintensyfikowanie działań profilaktycznych oraz zwiększenie poziomu kompetencji podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przedstawiony program określa kompleksowe działania skupione wokół czterech obszarów:

- profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna,
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Całość realizacji zadań z powyższych obszarów stanowi Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 – 2026 w którym wyodrębnia się następujące programy:

1. Program profilaktyki dotyczący udzielenia specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2022 – 2026,
2. Program ochrony i pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na lata 2022 – 2026,
3. Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2022 – 2026,
4. Program psychologiczno - terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2022 – 2026.

Zaplanowane działania są spójne z wyznaczonymi kierunkami w następujących dokumentach strategicznych:

1. Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022,
2. Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2030,
3. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego na lata 2022 – 2026.

Dotychczasowe programy działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim obowiązywały do końca 2021 r.

Zachodzi więc konieczność uchwalenia nowego dokument obejmującego całość realizacji zadań wynikających z ustawowego obowiązku, który spełni założenia programu krajowego.

Mając powyższe na względzie, podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne i uzasadnione.

Załącznik
do Uchwały Nr XXXI/5/2022
Rady Powiatu Kościerskiego
z dnia 19 stycznia 2022 r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE KOŚCIERSKIM NA LATA 2022 - 2026**

Kościerzyna, styczeń 2022

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
OBSZAR I: PROFILAKTYKA DIAGNOZA I EDUKACJA SPOŁECZNA	
Rozdział I. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim	8
Rozdział II. Program Profilaktyki dotyczący Udzielenia Specjalistycznej Pomocy, zwłaszcza w zakresie Promowania i Wdrożenia Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 – 2026	16
II.1. Wstęp	17
II.2. Cele programu	17
II.3. Odbiorcy programu	18
II.4. Zadania i realizacja programu	18
II.5. Oczekiwane rezultaty programu	20
II.6. Monitoring i ewaluacja programu	21
II.7. Źródło finansowania programu	21
II.8. Podsumowanie	21
Obszar II: OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE	
Rozdział III. Program Ochrony i Pomocy Osobom Dotkniętym Przemocą w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 - 2026	23
III.1. Charakterystyka przemocy w rodzinie	23
III.1.1. Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie	23
III.1.2. Definicja przemocy w rodzinie	24
III.1.3. Formy przemocy w rodzinie	25
III.1.4. Fazy cyklu przemocy w rodzinie	26
III.1.5. Mechanizmy przemocy w rodzinie	26
III.2. Wdrażanie programu	28
III.2.1. Zasady działania programu	28
III.2.2. Zasoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu kościerskiego	28
III.3. Działania Programu Ochrony i Pomocy Osobom Dotkniętym Przemocą w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 - 2026	31
III.4. Źródła finansowania programu	34
III.5. Monitorowanie i ewaluacja programu	34
Obszar III: ODZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE	
Rozdział IV: Program Oddziaływań Korekcyjno - Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 - 2026	
IV.1. Wstęp	36
IV.2. Cele programu	36
IV.3. Założenia programu	37
IV.4. Treści edukacyjne	37
IV.5. Sposób realizacji	37
IV.6. Działania Programu Oddziaływań Korekcyjno - Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 - 2026	38
IV.7. Warunki uczestnictwa	39
IV.8. Realizatorzy	40
IV.9. Źródło finansowania programu	41

IV.10. Monitoring	41
Rozdział V: Program Psychologiczno - Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 - 2026	41
V.1. Wstęp	41
V.2. Cele programu	42
V.3. Realizacja programu	42
V.4. Adresaci programu	43
V.5. Zakres tematyczny	43
V.6. Działania Programu Psychologiczno - Terapeutycznego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 - 2026	44
V.7. Źródło finansowania programu	45
V.8. Monitoring	45
OBSZAR IV: PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	
Rozdział VI: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	47
VI.1. Działania obszaru IV	47

Wprowadzenie

Opracowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art.6 ust. 3 pkt.1 i pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program określa kompleksowe działania skupione wokół czterech obszarów:

- PROFILAKTYKA, DIAGNOZA SPOŁECZNA I EDUKACJA SPOŁECZNA
- OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE
- ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE
- PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Całość realizacji zadań z powyższych obszarów stanowi **POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE KOŚCIERSKIM NA LATA 2022 – 2026**, w którym wyodrębnia się następujące programy:

- **PROGRAM PROFILAKTYKI DOTYCZĄCY UDZIELENIA SPECJALISTYCZNEJ POMOCY, ZWŁASZCZA W ZAKRESIE PROMOWANIA I WDROŻENIA PRAWIDŁOWYCH METOD WYCHOWAWCZYCH W STOSUNKU DO DZIECI W RODZINACH ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE W POWIECIE KOŚCIERSKIM NA LATA 2022 – 2026**
- **PROGRAM OCHRONY I POMOCY OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE NA LATA 2022 – 2026**
- **PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO - EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE W POWIECIE KOŚCIERSKIM NA LATA 2022 – 2026**
- **PROGRAM PSYCHOLOGICZNO - TERAPEUTYCZNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE W POWIECIE KOŚCIERSKIM NA LATA 2022 – 2026**

Potrzeba wyodrębnienia wynika bezpośrednio ze wskazań ustawy o przeciwdziałaniu przemocy. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie tworzy fundament dla rozwijania systemu profilaktyczno – pomocowego w zakresie ograniczenia i przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Kościerskiego, a także ma za zadanie zwiększyć jakość i skuteczność pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w mechanizmy przemocy.

Zaplanowane działania są spójne z wyznaczonymi kierunkami w następujących dokumentach strategicznych:

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022,
2. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego na lata 2022 – 2026,

3. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2030.

Celem głównym programów jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce poprzez realizację działań w następujących obszarach:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy w rodzinie,
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

W skład Powiatu Kościerskiego wchodzi 8 gmin, w każdej z tych gmin realizowany jest program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz funkcjonuje zespół interdyscyplinarny. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie jej skali w powiecie kościerskim w praktyce oznacza realizację zadań poszczególnych instytucji i współpracę między ludźmi w nich pracującymi.

rys. Powiat Kościerski

Programy obowiązujące i realizowane w roku 2020 - 2021 uwiaryściły jak ważne jest budowanie relacji między ludźmi i współpraca instytucji w sytuacji pandemicznej, związanej z zagrożeniem poczucia bezpieczeństwa, ograniczonymi możliwościami przewidywania i działania. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie zdecydowało się na wprowadzenie perspektywy działań dla programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w

rodzinie na okres 4 lat, czyli na lata 2022 - 2026.

Program został skonsultowany z przedstawicielami Powiatowego Zespołu Diagnostyczno - Konsultacyjnego ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu, w którego skład weszli przedstawiciele następujących instytucji:

- II. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie,
- III. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościerzynie,
- IV. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościerzynie,
- V. Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu,
- VI. Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie,
- VII. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Liniewie,
- VIII. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karsinie,
- IX. Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziemianach,
- X. Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Kiszewie,
- XI. Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kościerzynie,
- XII. Komendy Powiatowej Policji w Kościerzynie,
- XIII. Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Kościerzynie,
- XIV. Szpitala Specjalistycznego w Kościerzynie,
- XV. Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Kościerzynie

W roku 2021 monitorowano realizację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim obowiązującego w roku 2020. W związku z ograniczeniami, które zostały wprowadzone w całej Polsce forma realizacji zadań często była utrudniona i przybierała inną niż do tej pory formę. Kontakty indywidualne z klientami w części odbywały się poprzez kontakt telefoniczny, spotkania grupowe odbywały się w mniejszych grupach co zmieniało dynamikę pracy grupy, spotkania w szkołach z młodzieżą w dużej części nie odbyły się z powodu ograniczeń i nauki zdalnej lub odbywały się za pośrednictwem komunikatorów, kampanie realizowane z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w większości odbyły się w wirtualnej rzeczywistości.

Ewaluacji szczegółowej z realizacji Programu dokonano także w ramach pracy nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kościerskiego na lata 2022-2026, co stanowi integralną część tego dokumentu.

W związku z powyższym zasadne wydaje się ukierunkowanie działań na:

1. Kontynuowanie realizacji zadań w oparciu o współpracę między instytucjami, usprawnianie współpracy. Przynosi ona oczekiwane rezultaty i jest źródłem nowych rozwiązań i inspiracji.
2. Wzmacnianie działań z zakresu edukacji i informacji środowiska lokalnego na temat profilaktyki przemocy w rodzinie, możliwościach uzyskania wsparcia i pomocy.
3. Wzmocnienie dostępności do bezpłatnej pomocy psychologicznej, szczególnie dla

grupy dzieci i młodzieży.

4. Umożliwienie realizacji ciągłej oferty warsztatów dla rodziców rozwijających umiejętności wychowywania bez użycia przemocy w rodzinie.
5. Włączanie się w ogólnopolskie Kampanie promujące życie rodzinne bez przemocy.
6. Stwarzanie warunków dla osób pracujących z członkami rodzin z problemem przemocy dostępu do superwizji.

**PROFILAKTYKA
DIAGNOZA i EDUKACJA
SPOŁECZNA**

I. Rozdział: Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim.

Na terenie powiatu kościerskiego wg danych GUS w roku 2020 mieszkało 72.923 mieszkańców (ok. 3% ogółu mieszkańców województwa pomorskiego) z tego ok. 33% w gminie miejskiej Kościerzyna, która jest siedzibą władz miasta i powiatu oraz jego centrum społecznym, gospodarczym, kulturalnym i administracyjnym. Spośród 7 gmin wiejskich tworzących powiat, największą pod względem powierzchni i liczby mieszkańców jest gmina Kościerzyna, natomiast najmniejszą gmina Lipusz.

Aby skutecznie zaplanować działania mające służyć przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim na kolejne lata, konieczna jest analiza tego zjawiska. Dane zebrane w trakcie ewaluacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w powiecie Kościerskim na lata 2017-2020 oraz te wynikające z monitoringu programu za rok 2020 nie pozwalają w pełni ocenić skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie, stanowią jedynie podstawę do stwierdzenia, iż przemoc dotyczy rodzin w powiecie kościerskim. Dane te wynikają głównie z realizowanej przez gminne zespoły interdyscyplinarne procedury „Niebieska Karta”.

Wiedzę na temat skali problemu przemocy wobec dzieci w Polsce można czerpać z dwóch podstawowych źródeł: statystyk urzędowych oraz badań społecznych.

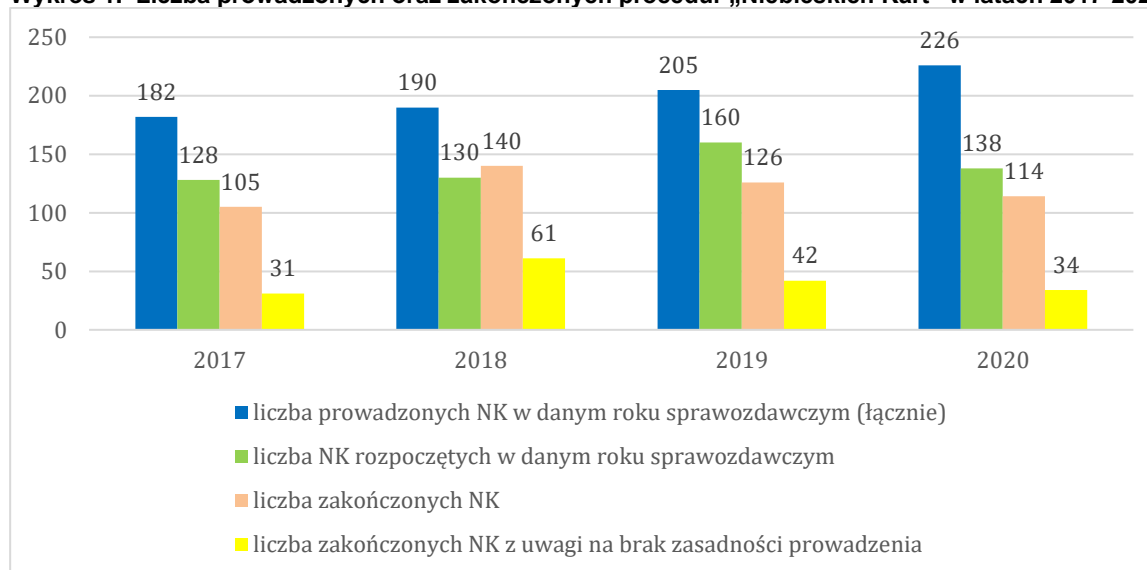
W 2016 r. po raz pierwszy w Polsce zostało zrealizowane badanie Adverse Childhood Experiences (negatywne doświadczenia w dzieciństwie) na próbie studentów (N = 1722). Badanie przeprowadziła Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę na zlecenie WHO i Ministerstwa Zdrowia. Celem badania była diagnoza skali przemocy doświadczanej w dzieciństwie oraz możliwych konsekwencji tych doświadczeń w postaci ryzykownych zachowań zdrowotnych. Z badań wynika, że 41% respondentów w okresie do 18. roku życia było karanych fizycznie poprzez wymierzanie klapsów. Istotnie częściej byli to chłopcy (46%) niż dziewczynki (38%). 42% badanych doświadczyło przemocy emocjonalnej, 17% innej niż np. klapsy przemocy fizycznej, a 5% studentów przyznało, że będąc dzieckiem padło ofiarą wykorzystywania seksualnego przez osobę dorosłą lub co najmniej 5 lat od siebie starszą. Respondenci dwukrotnie częściej byli zaniedbywani emocjonalnie (25%) niż fizycznie (12%). Badania wskazały na istotną zależność między doświadczaniem w dzieciństwie przemocy i występowaniem innych dysfunkcji w rodzinie a podejmowaniem ryzykownych zachowań zdrowotnych. Osoby z 4 lub więcej negatywnymi doświadczeniami w dzieciństwie 17 razy częściej podejmują próby samobójcze i 12 razy częściej samookaleczają się¹.

Skala zjawiska przemocy w rodzinie niemożliwa jest do oszacowania z uwagi na złożoność form i fazy, jakie przybiera przemoc, ale także przez postawę samych osób doświadczających przemocy i jej świadków, którzy często z różnych przyczyn nie zgłaszają

¹ ANALIZA POLSKIEGO SYSTEMU OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Autorzy: Justyna Podlewska, Renata Szredzińska, Joanna Włodarczyk

problemu odpowiednim służbom. W Polsce nie ma jednego systemu zbierania i przekazywania informacji dotyczących krzywdzenia dzieci. Dane urzędowe gromadzone są przez różne instytucje, często w podziale na różne kategorie wiekowe, bez danych szczegółowych, jak płeć czy miejsce zamieszkania. Na problem niejednorodności prowadzenia statystyk, obrazujących zjawisko krzywdzenia dzieci, wielokrotnie wskazywał Rzecznik Praw Dziecka. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie corocznie zbiera dane dotyczące zjawiska przemocy w powiecie kościerskim na podstawie danych uzyskanych od realizatorów Programu. Dane uzyskane z realizacji programu w latach 2017 - 2020 zostały przeanalizowane i stanowią podstawę do diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim oraz określenia populacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy, a także ewaluacji działań skierowanych do rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

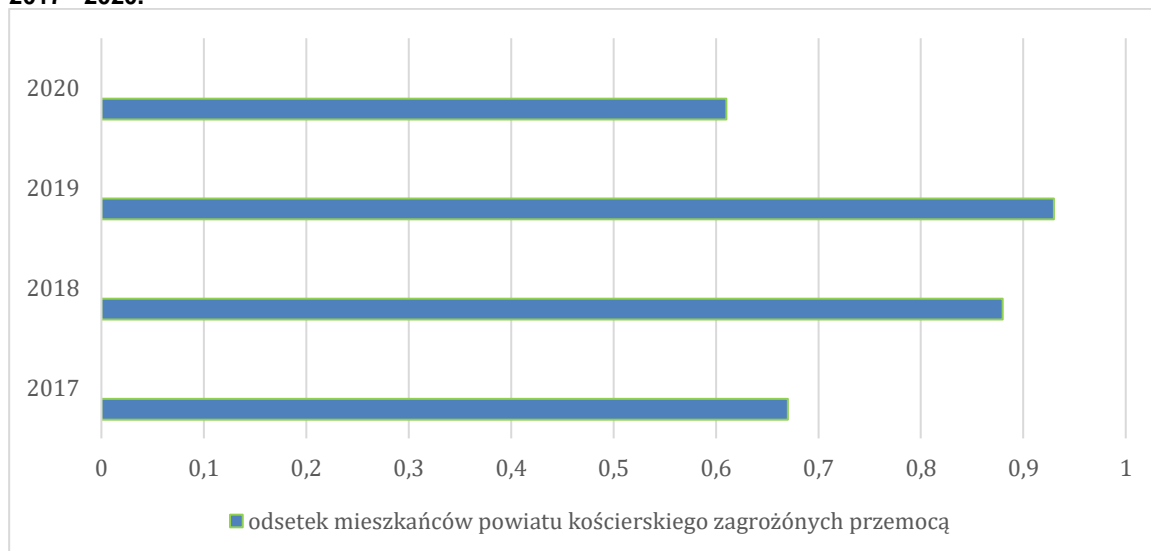
Wykres 1. Liczba prowadzonych oraz zakończonych procedur „Niebieskich Kart” w latach 2017-2020.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej powiatu kościerskiego.

W Powiecie Kościerskim wg danych GUS w roku 2020 zamieszkiwało 72.923 ludności. Pozyskane dane wskazują, że w rodzinach w których prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty” (NK) łącznie zamieszkiwało 452 osoby. Porównując te dane z latami ubiegłymi zwraca uwagę wzrost liczby prowadzonych NK w roku 2020 w stosunku do lat wcześniejszych oraz spadek liczby osób doświadczających przemocy w rodzinach, co przekłada się na niższy odsetek osób zagrożonych przemocą w rodzinie. Należy pamiętać jednak, że ze względu na specyfikę zjawiska przemocy w rodzinie, dane te mogą być mocno niedoszacowane. Dzieci oraz osoby starsze – powyżej 60r.ż. są szczególnie narażoną grupą na skutki przemocy domowej. Wynika to między innymi ze słabszych kompetencji komunikacyjnych i zależności od innych.

Wykres 2. Odsetek mieszkańców powiatu kościerskiego zagrożonych przemocą w rodzinie w latach 2017 - 2020.

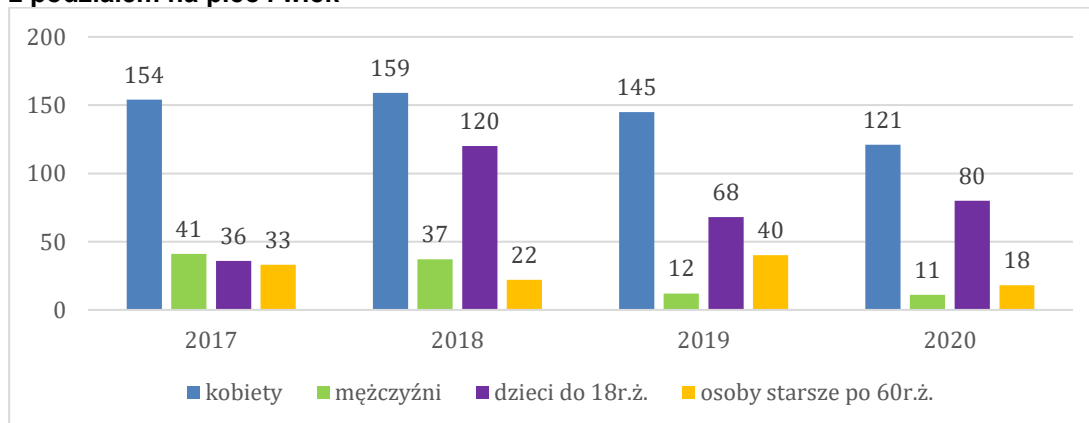

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z środków pomocy społecznej powiatu kościerskiego.

Powyższy wykres wskazuje, iż w roku 2020 mamy najniższy odsetek osób zagrożonych przemocą w rodzinie w porównywanych latach. Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, iż rok 2020 był rokiem pandemii wirusa Sars-Cov 19 - czynnika, który wpłynął na wszystkie dziedziny życia społecznego. Na chwilę obecną trudno jest ocenić wpływ pandemii na zjawisko przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim, ze względu na fakt iż nadal ona trwa. Jednak tak wyraźny spadek odsetka osób zagrożonych przemocą wydaje się być nieracjonalny.

W roku 2019 odsetek mieszkańców zagrożonych przemocą (tylko z danych procedury NK 7 gmin, które udzieliły informacji) wynosił 0,93%, natomiast w 2017 wynosił 0,67%.

Wykres 3. Liczba osób bezpośrednio doświadczających przemocy w latach 2017-2020 z podziałem na płeć i wiek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ops z powiatu kościerskiego.

Powyższe dane wskazują liczbę osób, które bezpośrednio doświadczają przemocy, czyli ponoszą straty psychiczne lub fizyczne, także będąc jak się niekiedy wskazuje „jedynie” świadkami przemocy wobec innych członków rodziny. W tym miejscu należy podkreślić, że także takie sytuacje stanowią o pokrzywdzeniu i doświadczaniu długofalowych skutków przemocy w rodzinie. Wskazane dane zostały pozyskane z Zespołów Interdyscyplinarnych na podstawie obserwacji i diagnozy sytuacji w rodzinach, gdzie prowadzona jest procedura NK. Analizując powyższe zauważalna jest tendencja spadkowa dotycząca osób doświadczających przemocy w 2019 roku w porównaniu z 2017r. w stosunku do kobiet i mężczyzn. Natomiast wzrostowa w stosunku do dzieci i osób starszych, czyli grupy tzw. podwyższonego ryzyka. Z dużą ostrożnością należy traktować dane z roku 2020 - ze względu na pandemię i związane z nią ograniczenia.

Wykres 4. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2017-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z środków pomocy społecznej z powiatu kościerskiego.

Z powyższego wykresu wynika, że z każdym rokiem wzrasta liczba osób stosujących przemoc w rodzinie proporcjonalnie do liczby prowadzonych procedur. W roku 2018 wzrosła o 19 osób w stosunku do 2017 roku, a w 2019 roku wzrosła o kolejne 3 osoby – tj. 205 osób (brak danych z jednej gminy), natomiast w roku 2020 wynosi 222 osoby podejrzane o stosowanie przemocy. W latach 2017 – 2020 z konsultacji dla osób co do których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc skorzystały 45 osoby. Udało się zrealizować 3 edycje programu korekcyjno – edukacyjnego - w każdej uczestniczyło ok.15 osób, pierwsza rozpoczęła się w drugiej połowie 2018r. Do programów łącznie przystąpiło 44 uczestników, którzy podpisali kontrakt, natomiast program ukończyło 20 uczestników (wymagane min. 80% udziału). Należy też dodać, że frekwencja uczestników programu, którzy nie uzyskali wymaganych 80% była na wysokim poziomie. Z ewaluacji programu wynika, że uczestnicy, którzy brali czynny udział w zajęciach zaprzestali stosowania przemocy wobec najbliższych.

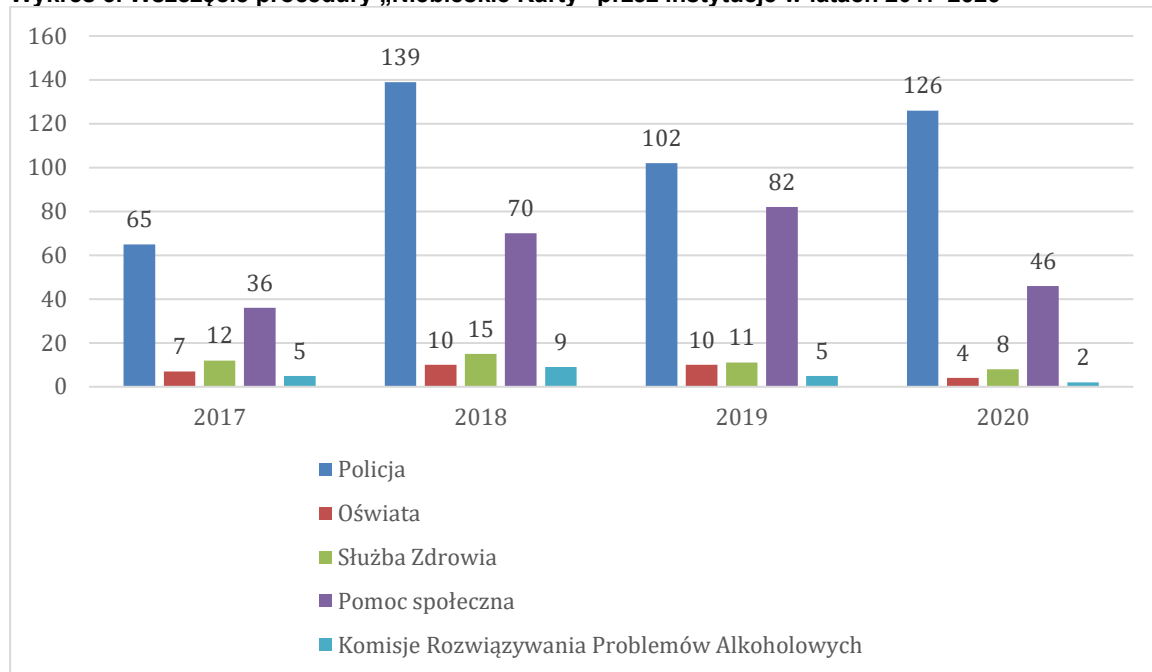
Tabela 1. Działania Policji związane z przemocą w rodzinie w latach 2017-2020

Lp	Liczba działań związanych z przemocą w rodzinie	rok				
		2017	2018	2019	2020	
1.	Liczba wszczętych dochodzeń w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	41	54	58	68	
2.	Liczba postanowień o odmowie wszczęcia dochodzenia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	30	10	22	50	
3.	Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia	15	15	26	31	
4.	Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania	30	26	21	28	
5.	Liczba zatrzymanych osób co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na podstawie art.15a Ustawy o Policji oraz innych przepisów	kobiety	0	3	2	1
		mężczyźni	66	46	47	64
7.	Liczba osób co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie doprowadzonych do wytrzeźwienia	kobiety	0	0	0	0
		mężczyźni	1	0	4	0

źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Kościerzynie

Dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Kościerzynie wskazują na wzrost liczby wszczętych dochodzeń w sprawach związanych z przemocą w rodzinie. Ponadto w roku 2020 wzrosła liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy zatrzymanych przez Policję. W roku 2017 dane wskazywały na fakt, iż na wszystkie prowadzone procedury, niemalże 36% osób podejrzanych o stosowanie przemocy zostało zatrzymanych, natomiast w roku 2018 było to 26%, 2019 – 25%, 2020 - 29%.

Wykres 5. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” przez instytucje w latach 2017-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej powiatu kościerskiego.

Rozporządzenie w sprawie procedury Niebieskiej Karty określa podmioty upoważnione do wszczęcia procedury. Z powyższego wykresu wynika, że najwięcej procedur NK wszczynają przedstawiciele Policji, pomocy społecznej, a najmniej przedstawiciele Oświaty oraz Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W roku 2020 szczególnie zauważalny jest spadek NK założonych przez pracowników pomocy społecznej co może się wiązać z ograniczeniami w zakresie pracy ośrodków w związku z pandemią.

W analizie zjawiska przemocy w rodzinie źródłem informacji dla realizatorów programu są także informacje uzyskane od Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej. Są to informacje często pochodzące z obserwacji kuratorów, gdyż w sądownictwie nie są prowadzone statystyki, które odnoszą się tylko do zjawiska przemocy w rodzinie. Nie mniej jednak można przyjąć, że jeżeli w rodzinie występują przesłanki do ograniczenia władzy rodzicielskiej, to najprawdopodobniej z powodu występowania którejś z form przemocy w tej rodzinie. Na koniec 2017 r. pod nadzorem opiekuńczym były 142 rodziny, tj. 482 osoby. W roku 2018 natomiast prowadzono 129 nadzorów opiekuńczych, a w roku 2019 – 172 rodziny. Ponadto w rodzinach, w których prowadzony jest nadzór związany z leczeniem odwykowym także współwystępuje problem przemocy w rodzinie. Na koniec 2017 r. prowadzono 120 nadzorów nad procesem leczenia odwykowego, w roku 2019 - 98 nadzorów. Szacunkowo zatem można określić, iż w 2017 roku ok. 200 rodzin pozostawało pod nadzorem kuratora sądowego w związku z problemem występowania przemocy w rodzinie. Opieką kuratorów objętych było 422 osoby z tych rodzin, w tym liczba rodzin z problemem przemocy określana

jest na ok 30 rodzin – niezmiennie przez wszystkie lata. .

Natomiast liczba osób skazanych w sprawach o przemoc w rodzinie z art. 157 k.k. na koniec 2018 r. wynosiła 31 spraw, 2019 – 28 spraw. W roku 2018 żadna z osób skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie nie otrzymała nakazu przez Sąd do uczestniczenia w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie, natomiast w roku 2019 było to ok. 10 osób.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie jako realizator systemu pieczy zastępczej m.in. gromadzi informacje dotyczące liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ze względu na stosowanie przemocy w rodzinie, które przedstawia poniższa tabelka. W trakcie realizacji programu, w latach 2017 – 2020 w pieczy zastępczej instytucjonalnej i rodzinnej zostało zabezpieczone łącznie 121 dzieci. 1/3 tych przypadków to występujące zjawisko przemocy w rodzinie lub współistniejąca przyczyna zabezpieczenia. W trybie art. 12a ustawy w tym samym okresie zabezpieczono zaledwie kilkoro dzieci.

Tabela 2. Liczba dzieci zabezpieczonych ze względu na stosowanie przemocy w rodzinie w latach 2017 – 2020

Liczba dzieci		rok			
		2017	2018	2019	2020
Liczba dzieci zabezpieczonych ze względu na stosowanie przemocy w rodzinie w danym roku sprawozdawczym w pieczy zastępczej:	instytucjonalnej	10	12	13	10
	rodzinnej	30	14	19	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PCPR w Kościerzynie.

Dane z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie” (Raport Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 2019 roku)² opublikowanej także w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 pokazują, iż 30% respondentów potwierdza bycie sprawcą przemocy w rodzinie – jednokrotnym 9%, kilkakrotnym 17% i wielokrotnym 3%. Oznacza to, że ponad 9 mln Polaków przyznaje się do stosowania przemocy w rodzinie, a około 6 mln było w takiej sytuacji kilku - lub wielokrotnie. Do stosowania przemocy psychicznej przyznało się najwięcej osób (24%), w dalszej kolejności do fizycznej (11%), a w najmniejszym zakresie do ekonomicznej (5%) i seksualnej (2%). Ponad połowa Polaków (57%) twierdzi, że doświadczyli jakiejś formy przemocy w rodzinie, przy czym mogło to być zarówno niedawno, jak i wiele lat temu. Najpowszechniejsza jest przemoc psychiczna – takie doświadczenie deklaruje 53% badanych, przy czym, jeśli chodzi o wielokrotne formy przemocy na jakimkolwiek etapie

² 29.09.2021 r.: <https://static.im-g.pl/im/5/26198/m26198755,WYNIKI-BADANIA.pdf>

życia to odsetek ten wynosi 15%. Co czwartego Polaka (23%) dotknęła kiedykolwiek w rodzinie przemoc fizyczna, zaś 6% badanych doświadczyło jej wielokrotnie, 13% przyznało, że dotyczy ich przemoc ekonomiczna, a 5%, że seksualna. Prawie co piąty Polak (18%) zna w swoim otoczeniu czy sąsiedztwie rodziny, w których dochodzi do różnych form przemocy wobec dzieci. Najczęściej respondenci słyszeli o jednostkowych przypadkach – 13% powiedziało, że zna jedną taką rodzinę, bądź dwie. 56% osób, które przyznały, że znają w swoim otoczeniu rodziny, w których dochodzi do przemocy fizycznej, podjęło związku z tym działania.

Powyższe pokazuje jak wiele działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest realizowanych w powiecie kościerskim i potwierdza zasadność koncentrowania działań programu wokół wyznaczonych priorytetów.

II. Rozdział: Program profilaktyki dotyczący udzielenia specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie kościerskim na lata 2022 – 2026

II.1. Wstęp

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie realizując wymogi ustawy, opracowało profilaktyczny program promujący prawidłowe metody wychowawcze w rodzinach zagrożonych przemocą, który zrealizowany zostanie na terenie Powiatu. Zaplanowane w programie działania są kontynuacją szeregu czynności, które podjęto w ramach realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 – 2026”. Samorządy wszystkich szczebli, w tym samorząd powiatowy powinny wspierać rodziców w działaniach na rzecz właściwego zabezpieczenia potrzeb dzieci, powinny tak kreować lokalną politykę społeczną i rodzinną, aby sprzyjała ona zapewnieniu w możliwie maksymalnym zakresie odpowiednich warunków życia i rozwoju obywateli.

II.2. Cele programu

Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości mieszkańców powiatu kościerskiego na temat zjawiska przemocy, zachowań ryzykownych, a także , oraz sposobów jego przeciwdziałania.

Współcześnie profilaktyka rozumiana jest jako ogół działań zmierzających do zmniejszenia prawdopodobieństwa pojawienia się niepożądanych zachowań. Najnowsze badania pokazują, że najskuteczniejsze są oddziaływania całościowe, dobrze osadzone w kontekście społecznym (rodzynie, środowisku), mające charakter wielowymiarowego i interdyscyplinarnego oddziaływania.

Działania profilaktyczne można realizować na trzech poziomach: pierwszo-, drugo i trzeciorzędowym³. Profilaktyka pierwszorzędowa skierowana jest do grup niskiego ryzyka. Działaniami obejmuje się szerokie, niezdiagnozowane populacje. Profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grup zwiększonego ryzyka. Celem działań jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych. Profilaktyka trzeciorzędowa adresowana jest do grup wysokiego ryzyka. Ma ona na celu przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz umożliwienie powrotu do prawidłowego życia w społeczeństwie.

Na profilaktykę pierwszorzędową składają się następujące działania:

- upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy (przejawów, przebiegu,

³ Od co najmniej kilku lat stosowana jest również nowa klasyfikacja poziomów profilaktyki, w której wyróżnia się profilaktykę uniwersalną, selektywną i wskazującą, które odpowiadają kolejno: pierwszo-, drugo- i trzeciorzędowej, J. Szymańska, Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki, Ośrodek Rozwoju Edukacji 2012. Na potrzeby programu stosowana terminologia może być wymienna.

kierunków udzielania wsparcia);

- upowszechnianie wiedzy na temat zjawisk pokrewnych i wywołujących zjawisko przemocy w rodzinie;
- upowszechnianie wiedzy na temat zasad udzielania wsparcia w bezpośrednim środowisku osób doświadczającej przemocy;
- upowszechnianie wiedzy o formach wsparcia dostępnych w powiecie.

Na profilaktykę drugorzędową składają się:

- zapobieganie nawrotom kryzysów u osób, którym udzielano wsparcia;
- ujawnianie i eliminowanie możliwie jak najszybciej wszelkiego rodzaju zachowań przemocowych;
- umożliwienie wycofania się z nieprawidłowych zachowań.

Na poziomie profilaktyki trzeciorzędowej zakłada się:

- opracowywanie i wdrażanie procedur wspierania klientów dotkniętych przemocą, ich rodzin, wsparcia społecznego;
- przeciwdziałanie pogłębianiu się zachowań przemocowych;
- zapobieganie następstwom społecznym wynikającym ze stosowania przemocy w rodzinie.

II.3. Odbiorcy programu

Na poziomie profilaktyki pierwszorzędowej adresatami programu są wszyscy mieszkańcy powiatu kościerskiego, w tym przedstawiciele władz lokalnych, placówek, instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin. Na poziomie profilaktyki drugorzędowej adresatami programu są w szczególności rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie, rodziny niewydolne wychowawczo, rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i niedostosowane społecznie, rodziny z problemem alkoholowym. Na poziomie profilaktyki trzeciorzędowej adresatami są rodziny uwikłane w przemoc.

II.4. Zadania i realizacja programu

Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie we współpracy z lokalnymi instytucjami z zakresu pomocy społecznej, oświaty, organizacjami pozarządowymi, a także Sądem Rejonowym i Komendą Powiatową Policji w Kościerzynie.

OBSZAR I : PROFILAKTYKA, DIAGNOZA SPOŁECZNA I EDUKACJA SPOŁECZNA					
Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie	1. Zbieranie informacji nt.zjawiska przemocy poprzez ewaluację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba diagnoz	PCPR / OPS	Policja/ Sąd/ NGO
2.	Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	1. Działania obalające stereotypy na temat przemocy 2. Działania opisujące mechanizmy przemocy w rodzinie, jednoznacznie wskazując na ich szkodliwość i społeczno - kulturalne uwarunkowania 3. Działania promujące metody wychowawcze bez użycia przemocy i informujące o zakazie stosowanie kar cielesnych wobec dzieci przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę. 4. Działania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba podjętych kampanii	PCPR /OPS/ GKR/ Policja/Sąd / Prokuratura/ Jednostki Służby Zdrowia/ Parafie na obszarze Powiatu, NGO	media
3.	Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	1. Prowadzenie warsztatów dla różnych grup odbiorców 2. Prowadzenie konsultacji indywidualnych	liczba zrealizowanych działań liczba osób, którym udzielono informacji dotyczącej przeciwdziałania przemocy w rodzinie	NGO/ Szkoły/przedszkola/Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna/ PCPR/ OPS/ZI/GK RPA/ Policja/Sąd	
4.	Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim	liczba zrealizowanych programów	PCPR	

II.5. Oczekiwane efekty realizacji programu

Zakładamy, iż aktywne uczestnictwo w różnego rodzaju doświadczeniach o charakterze profilaktycznym, wzmacnia potencjał życiowy każdego człowieka. Zakładamy, iż zaangażowanie i realizacja działań z programu przyniesie następujące efekty w powiecie kościerskim:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie przez dzieci i młodzież wiedzy na temat przemocy i agresji,
- zwiększenie przez dzieci i młodzież umiejętności korzystania z pomocy innych,
- zmotywowania dzieci i młodzieży do rozwoju osobistego,
- dostarczenie rodzicom i opiekunom wiedzy na temat prawidłowych metod wychowawczych,
- wzmocnienie rodzin w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi,
- wzrost wiedzy i umiejętności rodziców w prawidłowym funkcjonowaniu i radzeniu sobie z trudnościami wychowawczymi,
- podniesienie społecznej wrażliwości na wszelkie przejawy przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci,
- podniesienie poziomu wiedzy na temat skutków przemocy w rodzinie,
- podniesienie poziomu wiedzy na temat wpływu uzależnień na funkcjonowanie rodziny,
- zwiększenie wiedzy mieszkańców powiatu na temat instytucji zajmujących się wspieraniem rodzin w kryzysie.

II.6. Monitoring i ewaluacja programu

Ocenę realizacji programu dokona Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie, którą przedstawi w formie sprawozdania z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim.

Monitorowanie przebiegu realizacji programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Każdy podmiot raz na rok będzie dokonywał analizy jakościowej i ilościowej realizacji programu. Następnie PCPR na podstawie przekazanych danych, w ramach corocznie przedstawianego Radzie Powiatu sprawozdania z działalności jednostki przedłoży również informacje z realizacji programu.

„Program profilaktyki dotyczący udzielenia specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie kościerskim na lata 2022 – 2026” jest dokumentem o charakterze wieloletnim. W związku z tym zadania w nim zawarte mogą zmieniać się w miarę potrzeb czy też w wyniku prowadzonej ewaluacji, która ma na celu dostosowanie programu do możliwości realizatorów. Natomiast realizacja poszczególnych

zadań programu uzależniona będzie od posiadanych środków finansowych, w tym pozyskania funduszy zewnętrznych.

II.7. Źródło finansowanie programu

Źródłem finansowania programu będą środki pozyskane z budżetu państwa, środki własne powiatu kościerskiego, jak również środki zewnętrzne pozyskane z programów osłonowych i unijnych.

II.8. Podsumowanie

Głównym celem programu jest zmniejszenie skali przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim poprzez podejmowanie działań profilaktycznych. Istotnym elementem programu profilaktyki jest podejmowanie działań mających na celu promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową oraz wzmacnianie współpracy oraz kompetencji służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W celu osiągnięcia zamierzonych celów szczegółowych konieczna będzie współpraca różnych instytucji, placówek i organizacji pozarządowych, które swoimi działaniami wspierają osoby i rodziny doświadczające przemocy domowej. Wskazane jest także, aby działania profilaktyczne w tym temacie były realizowane w różnych środowiskach rodzin zagrożonych, takich jak np. szkoła, społeczność lokalna a także siedziby instytucji zaangażowanych. Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb.

OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

III. Rozdział: Program ochrony i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w powiecie kościerskim na lata 2022 - 2026

III.1. Charakterystyka przemocy w rodzinie.

III.1.1. Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie uznawana jest za zjawisko ogólnospołeczne i znajduje się pod szczególnym nadzorem organizacji międzynarodowych takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych, Rada Europy czy Unia Europejska, które w przyjętych deklaracjach, rekomendacjach oraz dyrektywach takich jak np. Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (ang. Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence), potocznie zwana Konwencją Stambulską (ang. Istanbul Convention) nakazują państwom członkowskim podejmowanie działań na rzecz ograniczania zjawiska przemocy, w tym przemocy w rodzinie. Konwencja antyprzemocowa, sporządzona przez Radę Europy 11 maja 2011 r. w Stambule, została ratyfikowana przez Polskę 13 kwietnia 2015 r.

Stworzenie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 – 2026, wynika z zapisów ustawy Ustawa z dnia 29 lipca 2005r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jak również innych aktów prawnych, a w tym m.in.:

1. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
2. ustawa z dnia 25 lutego 1964r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
4. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego,
5. ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
6. ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
7. ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
8. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r., w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
9. rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010r., w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie,
10. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec

osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne,

11. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie,

12. Uchwała nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021r., w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 wskazuje jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu m.in. gminnym i powiatowym, jako realizatorów tych działań, które samodzielnie lub w partnerstwie podejmują nowatorskie i dostosowane do lokalnych potrzeb przedsięwzięcia na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Niniejszy program wpisuje się w swoich założeniach w wytyczne Programu Krajowego, Programu Wojewódzkiego i uwzględnia potrzeby Powiatu.

III.1.2. Definicja przemocy w rodzinie.

Początek lat siedemdziesiątych XX wieku związany był z silnym społecznym przekonaniem, że „prawdziwa” przemoc występuje jedynie w rodzinach tzw. „marginesu społecznego”, patologicznych czy problemowych. Tymczasem przemoc w rodzinie obecna jest we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który może dotyczyć ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód, itp.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą⁴.

Przemoc domowa charakteryzuje się czterema cechami: intencjonalność, asymetria sił, naruszenie praw i dóbr oraz powstałe szkody i cierpienie.

- **Intencjonalność** – działania sprawcy wobec swoich ofiar są nieprzypadkowe i zamierzone. Ich celem jest bezwzględne podporządkowania ich sobie poprzez wyznaczenie granic, w jakich mogą oni funkcjonować. Sprawcy przemocy mają pewność, że ich działanie jest w interesie bliskich im osób, że tylko oni wiedzą, co jest

⁴ Art. 2 pkt 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.Dz.U. z 2021 r. poz.1249),

dobrze dla członków ich rodziny.

- **Asymetria sił** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Wiąże się to nie tylko z dysproporcją sił fizycznych, ale również przewagą emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną, lub społeczną. Asymetria sił ma ścisły związek z mechanizmami przemocy, które zniewalają ofiary i mają silny wpływ na ich funkcjonowanie.
- **Naruszenie praw i dóbr osobistych** – sprawca przemocy odbiera swoim ofiarom przysługujące im prawa i dobra. Często atakuje, obraża, ośmiesza, traktuje je przedmiotowo, uważając, że nie zasługują na nic lepszego. Zabrania im kontaktów z rodziną i przyjaciółmi, podejmowania lub wykonywania pracy zawodowej, narusza tajemnicę korespondencji, zabrania posiadania pamiątek rodzinnych, utrudnia życie codzienne.
- **Szkody i cierpienie ofiar** – zachowanie sprawcy wywołuje u ofiar szkody fizyczne (w wyniku agresji fizycznej, pobicia) i psychiczne, które mogą być konsekwencją przemocy emocjonalnej – deprecjonowania i poniżania. Szkody mogą mieć również wymiar materialny i wiązać się np. z niszczeniem ważnych dla tych osób dokumentów, listów, przedmiotów i pamiątek.⁵

III.1.3. Formy przemocy w rodzinie.

Główne formy przemocy w rodzinie to:

- **Przemoc fizyczna** - agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, prowadzące do bólu i fizycznych obrażeń. Przemoc fizyczna może wystąpić w dwóch postaciach: czynnej i biernej. Forma czynna to poszturchiwania, szczypanie, popychanie i odpychanie, potrząsanie, ściskanie, szarpanie, gryzienie, kopanie, bicie przedmiotami oraz użycie broni. Forma bierna przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub w zamknięciu w areszcie domowym.
- **Przemoc psychiczna** - poniżanie i upokarzanie, pozbawianie ofiary osobistej mocy, izolowanie, narzucanie własnych sądów, pozbawianie środków służących do właściwego funkcjonowania psychicznego i fizycznego. Przemoc psychiczna nie pozostawia widocznych śladów. Przemoc psychiczna może występować jako przemoc werbalna, która wywołuje emocjonalny ból lub cierpienie, co często wynika z poczucia poniżenia i zagrożenia.
- **Przemoc seksualna** – wymuszony stosunek płciowy w ramach związku, gwałt dokonany przez obce osoby, wykorzystywanie seksualne dzieci, osób niepełnosprawnych

⁵ red. Jaszczak – Kuźmińska D., Michalska K., Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu, Warszawa 2010, MPIPS, s. 9 - 10

intelektualnie lub fizycznie, zmuszanie do prostytucji i handlu ludźmi w celach seksualnych.

- **Przemoc ekonomiczna** - uniemożliwienie dostępu do rodzinnych środków finansowych. Najczęściej spotykanymi formami przemocy ekonomicznej są: uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, wymuszanie pieniędzy, nakłanianie do ponoszenia nieakceptowanych wydatków, wykradanie pieniędzy, szantaż finansowy, pozbawianie środków pieniężnych, zaciąganie kredytów, obciążających wspólny budżet bez porozumienia z partnerem, ograniczanie dostępu do wspólnego konta, dokładne rozliczanie z wydanych pieniędzy, przekupywanie innych członków rodziny.

III.1.4. Fazy cyklu przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie przechodzi przez 3 fazy powtarzającego się cyklu:

- 1) faza narastającego napięcia – sprawca przemocy jest napięty, stale poirytowany, każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awanturę, zaczyna więcej pić, przyjmować narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżać partnerkę, poprawiając swoje samopoczucie. Prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny.
- 2) faza gwałtownej przemocy - sprawca staje się gwałtowny, nie jest w stanie opanować furii, wpada w szał i wyładowuje się. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. lekkie opóźnienie posiłku. Skutki użytej przemocy mogą być różne - podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć.
- 3) faza miodowego miesiąca - sprawca wyładował już swoją złość i wie, że posunął się za daleko nagle staje się inną osobą. Szczerze żałuje za to, co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobił i przekonuje ofiarę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już się nigdy nie zdarzy. Sprawca okazuje ciepło i miłość.

III.1.5. Mechanizmy przemocy w rodzinie.

Charakteryzując ofiary przemocy zauważa się, że ich zachowanie często bywa niezrozumiałe, irytujące, a wręcz zniechęcające do pomocy. Zdarza się, że wycofują złożoną skargę, nie chcą ukarania sprawcy, sprawiają wrażenie, że same nie wiedzą czego chcą. Istotnymi powodami, dla których osoby krzywdzone nie są świadome stosowanych wobec nich aktów przemocy i nie podejmują działań zmieniających ich sytuację, są tzw. mechanizmy przemocy. Należą do nich:

- **Zjawisko „prania mózgu”** – polega na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb.

W konsekwencji osoby doznające przemocy mają zniekształcony obraz własnej osoby, tracą poczucie własnej wartości, poczucia kontroli nad swoim życiem oraz podporządkowują się sprawcy. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody.

- **Syndrom wyuczonej bezradności** - ofiara staje się bezbronna i bezradna, poddaje się, traci wolę nie tylko „walki”, ale i wolę życia, jest przekonana o bezskuteczności jakichkolwiek działań.
- **Zespół stresu pourazowego PTSD** - zaburzenia lękowe PTSD występują u osób narażonych na utratę zdrowia i życia, które przeżyły katastrofę, jak również były ofiarami napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń. Objawia się m.in. zaburzeniami snu, drażliwością, wybuchami złości, natarczywymi wspomnieniami i koszmarami.
- **Proces wiktylizacji** – to inaczej przyjęcie tożsamości sprawcy. W wyniku doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie, a także w wyniku wtórnego zranienia spowodowanego nieprawidłowymi reakcjami otoczenia, osoba krzywdzona nabiera przekonania, że naprawdę zasługuje na takie zachowanie.
- **Syndrom sztokholmski** - traumatyczna więź łącząca ofiarę ze sprawcą, patologiczna wdzięczność za to, co sprawca mógł zrobić, a czego nie zrobił. Ofiary przemocy w rodzinie są wdzięczne sprawcom za drobne przywileje, które jeszcze mają, za "miodowe miesiące", za chwile spokoju i namiastkę uczucia, a czasem nawet za to, że żyją.
- **Mechanizm "psychologicznej pułapki"** - ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku i z tego, w co tak dużo zainwestowała czasu i energii. Trwa ona w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej.

Mechanizmy przemocy obrazują, że sytuacja ofiar przemocy w rodzinie nie jest taka jak się pozornie wydaje. To nie - wola czy skłonności masochistyczne powodują, że osoby doznające przemocy w rodzinie trwają w toksycznym dla nich związku, mimo ogromu doznawanych szkód. Mechanizmy przemocy oplatają ofiarę jak pajęczyna, z której trudno bez wsparcia z zewnątrz się wydostać.

III.2. Wdrażanie programu.

III.2.1. Zasady działania Programu.

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie na poziomie powiatu stosuje i wdraża się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 - 2026, który wyznacza kierunki działań w tych obszarach.

Program oparty jest na zasadach:

1. Wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działaniu pożytku publicznego i wolontariacie oraz ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom.
2. Jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności jednostki.
3. Szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.
4. Bezpłatności i dostępności usług pomocowych dla każdej kategorii osób potrzebujących bez względu na status społeczny.
5. Rzetelności, odpowiedzialności i profesjonalizmu w zakresie udzielanej pomocy.

III.2.2. Zasoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu kościerskiego - realizatorzy programu oraz partnerzy.

Organami, które z mocy prawa mają obowiązek podejmować czynności służbowe w związku z ochroną rodzin i osób doświadczających przemocy ze strony bliskich są:

1. Organy wymiaru sprawiedliwości,
2. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej,
3. Placówki oświatowo – wychowawcze,
4. Publiczne i niepubliczne placówki ochrony zdrowia,
5. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych.

Każda z wymienionych służb w ramach swoich uprawnień zobowiązana jest do udzielenia niezbędnego wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej.

W realizację programu zaangażowane zostaną także organizacje pozarządowe oraz inne instytucje działające w temacie rodziny uwikłanej w przemoc.

Realizatorzy oraz partnerzy w realizacji Programu.

lp.	nazwa	adres/tel.	email
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie	ul. Krasickiego 4 83 – 400 Kościerzyna (58)686-50-05 fax (58) 681-53-94	www.pcprkoscierzyna.pl pcpr.koscierzyna@powiatkoscierski.pl
	Punkt Interwencji Kryzysowej	(58)681-53-87 667-761-455	e-mail: pik@pcprkoscierzyna.pl
2.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kościerzynie	ul. Słoneczna 1 83-400 Kościerzyna (58)686-48-61	www.ppp.powiatkoscierski.bip.net.pl ppp.koscierzyna@powiatkoscierski.pl
3.	Komenda Powiatowa Policji w Kościerzynie	ul. Z.Księży Zmartwychwstańców 2 83 – 400 Kościerzyna tel. 058 680-32-00	www.koscierzyna.policja.gov.pl
4.	Prokuratura Rejonowa w Kościerzynie	ul. Z.Księży Zmartwychwstańców 1 83-400 Kościerzyna tel: 58 686-47-98, 684-81-65 fax: 58 686-47-99	koscierzyna@prokuratura.gda.pl
5.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	ul. Macieja Rataja 10 83-031 Rusocin tel/fax: +48 58 691 19 36	sekretariat@sow.powiat-gdanski.pl
6.	Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem Stowarzyszenie Integracja na Plus	ul. Krasickiego 4 83-400 Kościerzyna <i>Stowarzyszenie Integracja na Plus</i> ul. Cisowa 32, 83-250 Skarszewy tel.: 606 916 221	www.integracjaplus.pl biuro@integracjaplus.pl
7.	Sąd Rejonowy w Kościerzynie	ul. Dworcowa 2 83-400 Kościerzyna tel./ fax: (58) 686 32 97	administracja@koscierzyna.sr.gov.pl
8.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościerzynie Zespół Interdyscyplinarny Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Brzechwy 5 83 – 400 Kościerzyna (58)686-60-66 Fax (58)686-60-66	www.mops.kna.pl mops@koscierzyna.gda.pl

9.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościerzynie Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Strzelecka 9 83 – 400 Kościerzyna (58)686-65-57 Fax((58)680-85-82	gops@koscierzyna.pl
10.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziemianach Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. 8 Marca 3 83 – 425 Dziemiany (58)688-05-84	gops@dziemiany.pl
11.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karsinie Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Długa 22 83-440 Karsin (58)687-31-20 (58)687-32-79	gopskarsin@wp.pl
12.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liniewie Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Dworcowa 3 83-420 Liniewo (58)687-85-38 Fax(58)68785-37	gopsliniewo@op.pl
13.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Wybickiego 27 83-424 Lipusz (58)680-05-92 Fax(58)680-05-92	ops@lipusz.pl
14.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Karczmie Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Kościerska 9a 83-404 Nowa karczma (58)680-06-47 fax(58)680-06-47	ops@nowakarczma.pl
15.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Kiszewie Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Ogrodowa 1 83-430 Stara Kiszewa (58)687-60-28 Fax(58)687-60-32	ops@starakiszewa.pl

16.	Poradnia Leczenia Uzależnień i Psychologiczna w Kościerzynie	ul. M. Skłodowskiej 7 83-400 Kościerzyna (58)680-24-76	www.alkoholik-koscierzyna.pl
17.	Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie Pielęgniarka społeczna Poradnia Leczenia Uzależnień Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Piechowskiego 36 83-400 Kościerzyna (58)686-01-60	sekretariat@szpital.koscierzyna.pl

III.3. Działania Programu Ochrony i Pomocy Ofiarom Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 - 2026.

OBSZAR II : OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE					
Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Wskaźnik realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Upowszechnianie baz danych na temat instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	1. Aktualizowanie i udostępnianie baz danych	1. Liczba przekazanych baz danych	PCPR	
2.	Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	1. Nawiązywanie współpracy z instytucjami rządowymi i organizacjami pozarządowymi	1. Liczba realizowanych projektów w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie	PCPR /NGO	
3.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	1.liczba opracowanych materiałów informacyjnych	PCPR	NGO
4.	Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	1. Psychoedukacja osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	1.liczba osób uczestniczących w działaniach indywidualnych 2.liczba osób uczestniczących w działaniach grupowych	PCPR	
5.	Realizacja procedury "Niebieskie Karty" przez	1. Stosowanie procedury interwencyjnej „Niebieskie	1.liczba wszczętych	PCPR,	

	<p>uprawnione podmioty</p>	<p>Karty” 2. Angażowanie się w pracę zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych</p>	<p>w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „NK – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę, 2. liczba kontynuowanych w danym roku procedur NK wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy 3. liczba wypełnionych formularzy „NK-A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”, 4. liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK, w tym ze względu na problem przemocy: psychicznej, fizycznej i seksualnej; 5. liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK, 6. liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury NK 7. liczba wypełnionych formularzy NK-C.</p>	<p>OPS, ZI, Policja, Ochrona Zdrowia, Oświata</p>	
<p>6.</p>	<p>Realizowanie pomocy dla osób doświadczających przemocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego,</p>	<p>1. Udzielanie poradnictwa specjalistycznego 2. Udzielanie poradnictwa w formie grupowej</p>	<p>1. liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa: a) psychologicznego, b)</p>	<p>PCPR, OPS, NGO</p>	

	socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych		pedagogicznego, c) prawnego, d) medycznego, e) socjalnego, f) zawodowego i rodzinnego g) terapii indywidualnej 2. liczba osób uczestniczących w: a) grupach wsparcia, b) grupach samopomocowych		
7.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie pomocy w ośrodkach wsparcia oraz ośrodkach interwencji kryzysowej.	1. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami zapewniającymi schronienie w specjalistycznych ośrodkach wsparcia. 2. Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej, rozwijanie jego działalności	1. liczba specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, 2. liczba ośrodków interwencji kryzysowej, 3. liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie korzystających z pomocy w PIK	PCPR	
8.	Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	1. Zapewnienie pieczy zastępczej dla dzieci w trybie 12a ustawy.	1. liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,	PCPR	OPS
9.	Monitoring pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	Monitorowanie sytuacji rodzin objętych procedurą „Niebieskie Kart”	1. liczba zakończonych procedur NK z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie, 2. liczba zakończonych procedur NK z uwagi na brak zasadności podejmowania działań, 3. liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym osób u których	PCPR / OPS	

			przemoc w rodzinie ustała, 4. liczba corocznych raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.		
--	--	--	--	--	--

III.4. Źródła finansowania programu.

Głównymi źródłami finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy będą:

- środki finansowe własne realizatorów programu,
- środki finansowe z budżetu powiatu kościerskiego,
- środki finansowe z budżetu samorządu województwa pomorskiego,
- pozabudżetowe środki finansowe pozyskiwane z różnych programów (krajowych, unijnych,)
- środki finansowe budżetu państwa,

III.5. Monitorowanie i ewaluacja programu

Program będzie monitorowany poprzez składanie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie raportu z realizowanych działań. Zostanie on przedstawiony wraz ze sprawozdaniem z działalności PCPR przedkładanym Radzie Powiatu Kościerskiego po zakończeniu roku budżetowego. Źródłami informacji o realizacji Programu będą wskaźniki realizacji zadań. Ewaluacja szczegółowa będzie też stanowiła wyjście do opracowania diagnozy zjawiska przemocy w powiecie kościerskim.

ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC W RODZINIE

IV Rozdział: Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w powiecie kościerskim na lata 2022 - 2026

IV.1. Wstęp

Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie jest uzupełnieniem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 – 2026. Kompleksowe działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie powinny dotyczyć zarówno organizacji działań profilaktycznych w tym zakresie, pomocy osobom doświadczającym przemocy, jak i wszelkich działań mających na celu zatrzymanie zachowań przemocowych u osób stosujących przemoc w rodzinie. Program oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest integralnym elementem kompleksowych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym ich założeniem jest eliminacja zachowań przemocowych u osób stosujących przemoc i poznanie alternatywnych dla przemocy zachowań.

IV.2. Cele programu

Głównym celem programu jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym jej stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie.

Program edukacyjno – terapeutyczny ma na celu także:

- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie skuteczności ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Uświadczenie osobom stosującym przemoc czym ona jest.
- Uzyskanie przez osobę stosującą przemoc świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich.
- Rozpoznanie przez osobę stosującą przemoc sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe.
- Opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy.
- Nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu sporów w rodzinie bez użycia agresji.
- Naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie oraz uczenie się korzystania z pomocy innych.
- Naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.

IV.3. Założenia programu

Program ma się przyczyniać do zmiany w postawach i zachowaniach osób stosujących przemoc. Dla efektywnej realizacji programu należy zachować współpracę między realizatorami programu, a placówkami zajmującymi się pomaganiem osobom doświadczającym przemocy.

Praca edukacyjno – terapeutyczna w programie koncentruje się wokół trzech elementów:

1. Edukacji – dostarczanie informacji niezbędnych do zrozumienia dynamiki przemocy, konfrontacji z wewnętrznymi przekonaniem.
2. Rozpoznanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych – stwarzanie możliwości do wglądu w osobisty system przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy.
3. Zmiany behawioralno – poznawcze – stwarzanie możliwości do ćwiczenia nowych, konstruktywnych form myślenia i reagowania, służących skutecznej kontroli nad szkodliwymi działaniami.

IV.4. Treści edukacyjne

Na program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych składa się następująca tematyka:

1. Społeczno – kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej.
2. Problemy władzy i kontroli w reakcjach międzyludzkich.
3. Planowanie i rozwijanie samokontroli.
4. Alkohol i patologia życia rodzinnego.
5. Komunikacja interpersonalna.
6. Promocja pozytywnych standardów i wartości.
7. Przemoc seksualna.
8. Dzieci, wychowanie a przemoc.
9. Tolerancja i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych .

IV.5. Sposób realizacji

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie dokonuje rekrutacji uczestników i określa formę realizacji programu dostosowaną do liczby uczestników i ich potrzeb. Na tym etapie odbywać się będą rozmowy motywujące do udziału w programie, gdyż zgoda osoby stosującej przemoc na udział w programie jest podstawowym warunkiem.

Przystępujące do programu osoby zostaną zapoznane z regułami uczestnictwa podczas spotkania indywidualnego. Nad przestrzeganiem reguł czuwają trenerzy prowadzący grupę. O przystąpieniu do programu decyduje zapoznanie się uczestnika z regułami programu i podpisanie kontraktu, który stanowi pisemne zobowiązanie do bezpiecznego i zgodnego

z zasadami współżycia społecznego i zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach. Uczestnik programu zobowiązuje się do powstrzymywania się od zachowań przemocowych wobec członków rodziny i innych osób.

Charakterystyka programu:

- Grupa zamknięta
- Liczba uczestników: max 15 osób
- Czas trwania programu: min. 60 godzin zajęć (spotkania 1 x tydzień)

W celu uznania, że osoba ukończyła program, wymagane jest uczestnictwo w co najmniej 80% oddziaływań (indywidualnych i grupowych).

Równoległe do cotygodniowych spotkań uczestników programu ze specjalistami odbywać się będzie również monitorowanie zachowań uczestników poprzez współpracę z rodzinami, instytucjami współpracującymi z rodziną oraz PCPR.

IV.6. Działania Programu Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 - 2026.

OBSZAR III: OBSZAR: ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC					
Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Wskaźnik realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Ewidencjonowanie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc w rodzinie,	1. Sporządzenie i aktualizacja informatorów o ofercie pomocowej dla osób stosujących przemoc w rodzinie. 2. Przesyłanie zaktualizowanych informatorów z powiatu właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom powiatowych/miejskich Policji, komendantom Żandarmerii Wojskowej oraz wchodzącym w obszar powiatu gminom do dnia 30 stycznia i do dnia 31 lipca każdego roku.	1. sporządzony, zaktualizowany i przekazany informator - umieszczony na stronie internetowej PCPR	PCPR	OPS/ZI /Sąd Rejonowy /Policja/ NGO
2.	Opracowanie i realizacja oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i w jednostkach penitencjarnych	1. opracowanie i realizacja powiatowego programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc 2. pozyskiwanie środków z budżetu Państwa na realizację programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych	1. liczba zrealizowanych programów korekcyjno - edukacyjnych	PCPR,	OPS/ ZI/ Policja,
3.	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w	1. Realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego	1.liczba podmiotów realizujących programy oddziaływań	PCPR, OPS	

	oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		korekcyjno-edukacyjnych 2. liczba osób, które przystąpiły do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, 3. liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.		
4.	Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego	1. Monitorowanie sytuacji osób biorących udział w oddziaływaniach PKE	1. liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie, 2. liczba osób osadzonych, poddanych oddziaływaniom korekcyjno - edukacyjnym które w ciągu 3 lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego	PCPR	OPS/ Sąd Rejonowy/ Policja

IV.7. Warunki uczestnictwa

Warunkiem uczestnictwa i przyjęcia do programu jest podpisanie kontraktu dotyczącego udziału w programie.

Uczestnikami programu mogą być :

- osoby, samodzielnie zgłaszające chęć uczestnictwa w programie
- osoby skierowane przez Sąd, skazane za przestępstwo z art. 207§1 kodeksu karnego (lub inne przeciwko rodzinie, opiece, ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystający z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności),
- osoby kierowane przez Policję, objęte procedurą Niebieskiej Karty,
- osoby kierowane przez pomoc społeczną, organizacje pozarządowe, Kościół, organizacje kościelne i inne instytucje, służby,
- rodzice, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypełniania funkcji rodzicielskich

Do programu nie kwalifikują się osoby :

- chore psychicznie,

- z poważnymi zaburzeniami osobowości,
- nałogowi hazardziści,
- uzależnione od alkoholu i narkotyków, które nie przeszły podstawowego cyklu terapii.

IV.8. Realizatorzy

Bezpośrednim realizatorem programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie. Rekrutacja uczestników oraz monitoring odbywa się we współpracy z wieloma instytucjami lokalnymi takimi jak:

- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Sąd Rejonowy w Kościerzynie,
- Komenda Powiatowa Policji w Kościerzynie
- Zespół Kuratorski Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Kościerzynie,
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Kościerzynie.

Program korekcyjno - edukacyjny prowadzony jest przez 2 osoby (ze względu na specyficzne procesy, które mogą zachodzić w grupie wskazane jest aby była to kobieta i mężczyzna).

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne oddziaływania korekcyjno-edukacyjne prowadzone mogą być przez osoby, które:

1. ukończyły studia II stopnia na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej, albo na innym kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji;
2. posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
3. mają udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IV.9. Źródło finansowania programu

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa. Realizacja programu zależy od pozyskania tych środków.

IV.10. Monitoring

Ocenę realizacji programu dokona Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie, którą przedstawi w formie sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim. Natomiast sprawozdania z realizacji Programu składane będą raz w roku do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku w oparciu o określony przez Urząd wzór.

Monitoring uczestników programu będzie trwał przez 3 lata po zakończeniu programu. Będzie polegał na zbieraniu informacji dotyczącej stosowania przemocy przez uczestników programu. W monitoring zaangażowani będą zarówno uczestnicy programy, jak i osoby wobec których stosowana była przemoc oraz instytucje realizujące pracę z rodziną.

V. Rozdział: Program Psychologiczno - Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 – 2026

V.1. Wstęp

Program psychologiczno - terapeutyczny jedną z form oddziaływań skierowaną do osób stosujących przemoc w rodzinie. Stanowi uzupełnienie i rozwinięcie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w ramach programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, jak i osób, które uczestniczyły w innych formach terapii bądź wsparcia.

Powyższy Program ma służyć przede wszystkim rozwijaniu i utrwalaniu zmiany zachowań, pogłębieniu samoświadomości, a także poznaniu nowych form zachowań prospołecznych. Ze względu na fakt, iż oprawa programu opiera się o wytyczne zgodne z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne realizacja programu będzie przebiegała w podobnej do tego programu formie w zakresie realizatorów i źródeł finansowania. Różnice które się pojawią

będą dotyczyły głównie celów, tematyki oraz liczby godzin trwania programu, które będą dostosowane do aktualnych potrzeb.

V.2. Cele programu

Głównym celem programu jest utrwalenie przez osoby stosujące przemoc zmian postaw i zachowań nabytych w trakcie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, a w konsekwencji zatrzymanie przemocy w rodzinie. Kształtowanie motywacji uczestnika do zmiany zachowań przemocowych poprzez wydobywanie możliwych korzyści płynących ze zmiany oraz wskazywanie strat wynikających z jej braku. Program koncentruje się na zmianie zachowań przemocowych oraz poprawie relacji rodzinnych / partnerskich poprzez:

- analizę przyczyn postępowania, wynikającą z doświadczeń z rodziny pochodzenia;
- zmianę schematów poznawczych (analizowanie wzorów myślenia, postaw, zachowań),
- wgląd w mechanizmy własnych zachowań, podniesienie świadomości w zakresie przejawianych przekonań, emocji i zachowań;
- nabywanie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzicielskich,
- trening umiejętności interpersonalnych, trening relaksacji, nabycie umiejętności radzenia sobie z trudnymi uczuciami,
- podnoszenie umiejętności w zakresie negocjacji, rozwiązywania konfliktów;
- redukcja napięć, trening asertywności;
- nabywanie umiejętności radzenia sobie z gniewem, kontrolą emocji w sytuacjach trudnych, nabywanie umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami, poczuciem winy;
- podnoszenie wiedzy i umiejętności przydatnych w relacjach partnerskich, wzajemnego poszanowania,
- psychoedukację nastawioną na podnoszenie empatii uczestnika Programu.

V.3. Realizacja programu

Realizacja programu psychologiczno - teapeutycznego odbywać się będzie w formie indywidualnych spotkań oraz / lub sesji grupowych w oparciu o metody dialogu motywującego, terapii skoncentrowanej na rozwiązaniu (BSFT) oraz przy wykorzystaniu technik pracy nurtu terapii poznawczo - behawioralnej. Na całość programu składa się maksymalnie 60 godzin zajęć grupowych oraz minimum 3 godziny spotkań indywidualnych na uczestnika. Program przewiduje także realizację zajęć w formie indywidualnej. Założeniem programu jest prowadzenie grupy o charakterze otwartym i możliwie jak najlepsze dostosowanie treści i formy programu do potrzeb uczestnika. W związku z czym liczba godzin indywidualnych i grupowych programu dostosowana będzie do aktualnych potrzeb rozpoznanych w trakcie realizacji poszczególnych edycji programu korekcyjno - edukacyjnego oraz uzyskanego finansowania na ten cel z budżetu państwa.

Za uczestnika programu może być uznana wyłącznie osoba, która pozytywnie przejdzie kwalifikację, podpisze kontrakt i rozpocznie spotkania programowe.

Ponadto kontrakt zawiera zgodę uczestnika na udzielanie informacji osobom, wobec których stosował on przemoc, o fakcie jego uczestnictwa w programie. Warunkiem ukończenia programu jest obecność na 80% zajęciach grupowych przewidzianych w danym cyklu oraz na spotkaniach indywidualnych. W przypadku opuszczenia zajęć uczestnik zobowiązany jest do kontynuowania udziału w programie, aż do osiągnięcia liczby wymaganych godzin obecności. Umożliwia się uczestnikowi kontynuowanie zajęć w kolejnej edycji, w celu uzupełnienia brakujących godzin. Osoby dołączające do programu w późniejszym czasie, w trakcie jego trwania, zostają zapoznane z podstawowymi założeniami programu podczas spotkań indywidualnych, kwalifikujących do programu.

V.4. Adresaci programu

Rekrutacja do Programu odbędzie się w pierwszej kolejności spośród uczestników programu korekcyjno - edukacyjnego, którzy wyrażą wolę kontynuowania pracy nad sobą i pogłębiania umiejętności konstruktywnego komunikowania się z innymi ludźmi, oraz do osób, które zgłoszą się z innych źródeł i będą miały gotowość do udziału w programie psychologiczno - terapeutycznym.

Uczestnikami programu nie mogą być:

- osoby z poważnymi zaburzeniami osobowości,
- osoby z zaburzeniami psychicznymi
- osoby uzależnione od narkotyków i alkoholu, które nie przeszły lub nie podjęły terapii uzależnień.

V.5. Zakres tematyczny

Na program psychologiczno - terapeutyczny składają się zarówno spotkania indywidualne, jak i grupowe. Podczas tzw. spotkania diagnostycznego, oprócz omówienia kontraktu rozpoznana zostaje sytuacja życiowa i aktualne problemy klienta oraz określa się wraz z klientem oczekiwania wobec programu. Określa się także ostateczną formę realizowania programu.

Uczestnicy programu będą pracować nad rozwijaniem i utrwalaniem szeroko rozumianej zmiany osiągniętej w wyniku udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych poruszając się wokół tematyki:

- wzmacnianie motywacji do zmiany poprzez pokazywanie korzyści ze zmiany
- omówienie znaczenia indywidualnych zasobów w pozytywnej zmianie zachowania oraz radzenia sobie ze stresem. Analiza zasobów indywidualnych, mogących pomagać zmianie,
- rozwijanie świadomości powiązań między przekonaniami, emocjami i zachowaniami

aby uczestnik mógł lepiej zrozumieć siebie i wziąć odpowiedzialność za swoje zachowanie,

- historia życia a przemoc – wgląd w przyczyny własnych problemów związanych z przemocą,
- ćwiczenie nowych strategii radzenia sobie z trudnościami. Budowanie nowego systemu wartości i systemu moralnego,
- nawroty – budowanie swojego systemu wsparcia w sytuacjach trudnych oraz poczucia wpływu na siebie,
- zasady zdrowego rozwiązywania sporów, konfliktów z zachowaniem szacunku dla członków rodziny – w tym dzieci,
- przełamywanie stereotypów, postaw, przekonań dotyczących płci, pełnionych ról społecznych,
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych opartych na modelu porozumienia bez przemocy,

dokąd zmierza moja rodzina? – wyznaczanie kierunków rozwoju relacji związku/rodziny.

Wszystkie etapy wiążą się nie tylko z pracą terapeutyczną z osobą stosującą przemoc

V.6. Działania Programu Psychologiczno - Terapeutycznego dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie w Powiecie Kościerskim na lata 2022 - 2026.

OBSZAR III: ODDZIAŁYWANIA NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC					
Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Wskaźnik realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	1. Realizacja programu psychologiczno - terapeutycznego	1.liczba podmiotów realizujących programy psychologiczno - terapeutycznych 2. liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno - terapeutycznych, 3. liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno - terapeutycznych.	PCPR	
2.	Badanie skuteczności programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,	1. Opracowanie narzędzia ułatwiającego pozyskiwanie danych n.t. stosowania przemocy przez uczestników programu psychologiczno - terapeutycznego 2. Prowadzenie monitoringu sytuacji uczestników przez okres 3 lat od ukończenia	1. liczba osób stosujących przemoc, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy	PCPR	OPS/ZI/Sąd Rejonowy/ Policja/NGO

		programu			
3.	Opracowanie i realizacja oddziaływań edukacyjnych lub wspierających dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły program korekcyjno - edukacyjny lub psychologiczno - terapeutyczny	1. stwarzanie możliwości do realizacji programów,	1. liczba programów wspierających realizowanych w gminach i powiecie	PCPR, OPS	

V.6. Źródło finansowania programu

Opracowanie i realizacja programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa. Realizacja programu zależy od pozyskania tych środków.

V.7. Monitoring

Ocenę realizacji programu dokona Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie, którą przedstawi w formie sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kościerskim. Natomiast sprawozdania z realizacji Programu składane będą raz w roku do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku w oparciu o określony przez Urząd wzór.

Monitoring uczestników programu będzie trwał przez 3 lata po zakończeniu programu. Będzie polegał na zbieraniu informacji dotyczącej stosowania przemocy przez uczestników programu. W monitoring zaangażowani będą zarówno uczestnicy programy, jak i osoby wobec których stosowana była przemoc oraz instytucje realizujące pracę z rodziną.

**PODNOSZENIE KOMPETENCJI
SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI
PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH
DZIAŁANIA Z ZAKRESU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE**

VI. Rozdział: Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Odpowiednie przygotowanie przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy stanowi podstawę dla dobrze funkcjonującego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co jest przedmiotem zainteresowania wielu badaczy.

Praca z ludźmi i dla ludzi, w której doświadcza się poczucia braku skuteczności własnych działań obarczona jest ryzykiem rozwoju zespołu wypalenia sił (Golembiewski, Munzenrider, 1998) ⁶. Często bywa tak, że osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy właśnie tego doświadczają, a ponadto dochodzą do tego inne czynniki jak np.: wysokie wymagania zawodowe, duże tempo pracy i obciążenia upośledzające poczucie kontroli. Główną konsekwencją zespołu wypalenia w zawodach wspierających jest utrata troski o człowieka (Maslach, Jackson, 1981)⁷, przesunięcie empatycznej relacji podmiotowej na rzecz przedmiotowego bezosobowego, emocjonalnie niezaangażowanego kontaktu.

Aby przeciwdziałać takiemu zjawisku należy wdrażać działania skierowane do osób pracujących w tym obszarze poprzez szkolenia i psychoedukację oraz organizowanie wsparcia indywidualnego a także w formie grup wsparcia.

Dobrzyńska - Socha cel wszelkich grup wsparcia przeznaczonych dla osób pomagających innym sprowadza do uzupełniania zasobów - „ładowania akumulatorów”. Grupy wsparcia nastawione na wzrost kompetencji w radzeniu sobie z trudnościami, wspólne poszukiwanie skutecznych sposobów rozwiązywania problemów związanych z pomaganiem innym służy uruchomieniu własnych zasobów⁸.

VI.1. Działania obszaru IV

obszar: PODNOSZENIE KOMPETENCJI, ROZWIJANIE I DOSKONALENIE UMIEJĘTNOŚCI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE					
Lp.	Rodzaj działania	Proponowane zadania w ramach działania	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy	Partnerzy
1.	Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1. Rozmowa na temat potrzeb szkoleniowych z członkami Zespołu Diagnostyczno - Konsultacyjnego ds. Profilaktyki	1. liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych 2. liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	PCPR	OPS

⁶ Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych, Dorota Kubacka Jasiocka, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne Warszawa 2010

⁷ tamże

⁸ tamże

2.	<p>Wdrożenie systemu wsparcia osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia</p>	<p>2. Realizacja zadań własnych powiatu zgodnie z art.19 ust.14 i 15 ustawy z dnia z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej - Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu, oraz doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu.</p>	<p>1.liczba osób uczestniczących w różnych formach poradnictwa i wsparcia psychologicznego 2.liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych, 3.liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych. 4.liczba grup wsparcia 5.liczba osób biorących udział w grupach wsparcia</p>	PCPR	
----	---	--	---	------	--